

Sygn. akt IV KS 4/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz (przewodniczący)

SSN Przemysław Kalinowski

SSN Andrzej Ryński (sprawozdawca)

Protokolant Małgorzata Gierczak

w sprawie **M. B.**

oskarżonej z art. 286 § 1 k.k., art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 6 lutego 2019 r.

skargi wniesionej w trybie art. 539a k.p.k. i art. 539b § 1 k.p.k. przez prokuratora
Prokuratury Rejonowej w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 14 września 2018 r., sygn. akt
XXIII Ka [...],

**uchyla zaskarżony wyrok w części uchylającej wyrok Sądu I
instancji co do M. B. i przekazuje w tym zakresie sprawę
do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w K.
w postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 25 kwietnia 2018 r., sygn. akt
VIII K [...] M. B. została uznana za winną popełnienia przestępstwa z art. 286 § 1
k.k. i art. 297 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 2 k.k. i za to Sąd ten wymierzył jej

karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, zobowiązując oskarżoną do naprawienia w całości wyrządzonej przestępstwem szkody solidarnie z G. S. i P. P..

Od wyroku tego apelacje wnieśli obrońca M. B. oraz obrońca P. P..

Obrońca oskarżonej M. B. zaskarżył wyrok w całości na korzyść oskarżonej i zarzucił:

1. obrazę przepisów postępowania, mającą istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 6 k.p.k. w zw. z art. 117 § 2 k.p.k. poprzez przeprowadzenie rozprawy w dniu 15 stycznia 2018 r. wskutek nie uwzględnienia wniosku obrońcy o odroczenie rozprawy, podczas gdy niestawiennictwo oskarżonej na wskazanej rozprawie nastąpiło z przyczyn usprawiedliwionych zatrzymaniem i zastosowaniem tymczasowego aresztowania, zaś wskazanie na tymczasowe aresztowanie oskarżonej stanowiło należyte usprawiedliwienie jej niestawiennictwa na rozprawie;
2. naruszenie przepisów postępowania art. 4, 5 § 2, 7 k.p.k. i błędne ustalenia faktyczne poprzez orzeczenie z naruszeniem zasady obiektywizmu oraz poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego z pominięciem zasad prawidłowego rozumowania;
3. obrazę przepisów postępowania, mającą istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 391 § 1 i 2 k.p.k. poprzez odczytanie zeznań świadka G. S. złożonych w postępowaniu przygotowawczym, z uwagi na fakt jego rzekomego pobytu zagranicą, podczas gdy świadek według wiedzy oskarżonej przebywał cały czas w kraju, zaś Sąd I instancji nie dołożył należytej staranności celem ustalenia aktualnego miejsca pobytu świadka;
4. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, poprzez ustalenie, że oskarżona dopuściła się czynu zarzucanego jej aktem oskarżenia;
5. obrazę przepisów prawa materialnego, a to art. 46 § 1 k.k. poprzez zobowiązanie oskarżonej do naprawienia wyrządzonej szkody solidarnie z P. P. i G. S. poprzez dokonanie na rzecz pokrzywdzonego kwoty 52 224,37 zł, która to wysokość poniesionej przez pokrzywdzonego szkody jest zawyżona, bowiem pokrzywdzony poniósł rzeczywistą stratę w wysokości 27 000 zł (faktyczna wysokość udzielonej pożyczki), nad Sąd nie powinien orzekać obowiązku

naprawienia szkody solidarnie, ale w częściach.

Po rozpoznaniu wniesionych apelacji Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 14 września 2018 r., sygn. akt XXIII Ka [...] na zasadzie art. 437, 438, 449, 456 k.p.k. uchylił wyrok Sądu Rejonowego w B. z dnia 25 kwietnia 2018 r. w części dotyczącej oskarżonej M. B. i przekazał sprawę Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Sąd nie uwzględnił apelacji obrońcy oskarżonego P. P. i wyrok w tej części utrzymano w mocy.

W uzasadnieniu rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy wskazał, że Sąd I instancji w sposób niezasadny odczytał zeznania G. S. bez wcześniejszego potwierdzenia, że istotnie przebywa on za granicą.

W ocenie Sądu odwoławczego Sąd Rejonowy winien był również uwzględnić wnioski obrońcy o odroczenie rozprawy, ponieważ niestawiennictwo oskarżonej na rozprawie zostało należycie usprawiedliwione. Jednocześnie Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd *meriti* winien dołożyć starań, aby bezpośrednio przesłuchać świadka G. S. i skonfrontować go z oskarżoną oraz P. P..

Skargę na wyrok Sądu Odwoławczego wniósł prokurator Prokuratury Rejonowej w B., który na podstawie art. 539a § 3 k.p.k. zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. poprzez błędne uznanie, że zachodzi jedna z podstaw uzasadniających uchylenie wyroku Sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a to konieczność przeprowadzenia przewodu sądowego na nowo w całości, statuowana powołanym wyżej przepisem.

W oparciu o tak sformułowany zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 539a § 3 k.p.k. skarga od wyroku sądu odwoławczego uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania może być wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k.

Zasadność powołania się przez Sąd Okręgowy w K. na pierwszy z tych przepisów, jako przyczynę uprawniającą go do wydania wyroku kasatoryjnego,

została podważona w przedmiotowej skardze. Jej autor zarzucił bowiem naruszenie przepisu art. 437 § 2 k.p.k. poprzez błędne uznanie, że w wyniku stwierdzonych uchybień i wyłącznie wskazanych przez Sąd Odwoławczy zaleceń, co do dalszego postępowania, rzeczywiście trafna jest ocena tego Sądu o konieczności przeprowadzenia przez Sąd Okręgowy na nowo przewodu w całości.

Analiza uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sądu odwoławczego w istocie nie przekonuje, że w sprawie zaistniała potrzeba przeprowadzenia przewodu sądowego na nowo w całości.

Powodem uchylenia do ponownego rozpoznania sprawy we wskazanym zakresie było nienależyte przeprowadzenie postępowania dowodowego przez Sąd *meriti*. Sąd odwoławczy zwrócił uwagę w szczególności na fakt, że w trybie art. 391 § 1 i 2 k.p.k. Sąd I instancji odczytał zeznania świadka G. S. złożone w postępowaniu przygotowawczym, podczas gdy w aktach sprawy brak jest informacji, że świadek w istocie przebywa poza granicami Polski. Sąd Okręgowy wskazał nadto, że Sąd Rejonowy dopuścił się naruszenia art. 6 k.p.k. w zw. z art. 117 § 2 k.p.k. poprzez przeprowadzenie rozprawy w dniu 15 stycznia 2018 r. wskutek nie uwzględnienia wniosku obrońcy o jej odroczenie, podczas gdy niestawiennictwo oskarżonej nastąpiło z przyczyn nieusprawiedliwionych. W wytycznych dla ponownego postępowania Sąd II instancji nakazał m.in. bezpośrednio przesłuchanie świadka G. S. i skonfrontowanie go z oskarżoną oraz P. P..

Jak trafnie wskazuje w swej skardze prokurator, odnośnie kwestii ustalenia, czy świadek G. S. przebywa za granicą, Sąd Okręgowy winien poczynić własne ustalenia i zwrócić się do właściwej Policji o wskazanie, czy świadek przebywa w miejscu zamieszkania. Gdyby bowiem okazało się, że w istocie świadek przebywa poza granicami Polski, to ponownie rozpoznający Sąd Rejonowy zmuszony będzie po raz kolejny wykorzystać tryb art. 391 § 1 i 2 k.p.k., a konfrontacja byłaby i tak niemożliwa.

Niewątpliwie Sąd odwoławczy powinien się baczniej przyjrzeć pierwszemu zarzutowi odwoławczemu podniesionemu w apelacji obrońcy oskarżonej M. B., opartemu na obrazie art. 6 k.p.k. w zw. z art. 117 § 2 k.p.k. i ocenić zasadność postanowienia Sądu Rejonowego w B., wydanego w tym zakresie na rozprawie

w dniu 15 stycznia 2018 r., który uznał, że oskarżona nie wykonała ciążącego na niej obowiązku powiadomienia organu prowadzącego postępowanie, że przebywa w jednostce penitencjarnej w związku z osadzeniem w innej sprawie, (k.735 T. IV) oraz przeanalizować w tym kontekście zakres czynności podejmowanych przez oskarżoną i jej obrońcę na kolejnych terminach rozprawy.

Powyższe stwierdzenia przeczą stanowisku Sądu odwoławczego, że w sprawie zaistniały okoliczności z art. 437 § 2 k.p.k., czyniące koniecznym uchylenie orzeczenia pierwszoinstancyjnego. W szczególności Sąd *ad quem* nie uznał za niezbędne przeprowadzenie na nowo pierwszoinstancyjnego przewodu sądowego w całości, skoro wskazał jedynie na konieczność bezpośredniego przesłuchania świadka G. S. i konfrontacji tych zeznań z oskarżoną i P. P.. To zaś prowadzi do wniosku, że jeżeli Sąd Okręgowy dostrzegał potrzebę uzupełnienia zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego we wskazanym zakresie, to samodzielnie powinien ten materiał uzupełnić i dokonać jego oceny. Takiemu postąpieniu nie sprzeciwia się przepis art. 452 k.p.k.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się bowiem, że konieczność ponownej oceny przeprowadzonych dowodów nie mieści się w kręgu podstaw wyroku kasatoryjnego; także wówczas, gdy sąd odwoławczy zasadnie wskaże, jakich to kardynalnych uchybień art. 7 k.p.k. dopuścił się sąd *meriti* (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2016 r., IV KS 5/16, LEX nr 2165596). To z kolei prowadzi do wniosku, że w zakresie zarzucanego oskarżonej czynu nie wskazano na żadną z podstaw uchylenia wyroku określonych w art. 437 § 2 k.p.k., a w szczególności na konieczność przeprowadzenia przewodu sądowego na nowo w całości. Sąd odwoławczy, uchylając wyrok, nie powołał się również na podstawę określoną w art. 454 § 1 k.p.k., czy też wystąpienie jednej z bezwzględnych przyczyn odwoławczych określonych w art. 439 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze za trafny należało uznać postawiony w skardze zarzut naruszenia przez Sąd *ad quem* art. 437 § 2 k.p.k.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.